

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ
HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2024-2025 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI BAHAR DÖNEMİ

HEM310-HEMŞİRELİKTE YÖNETİM DERS KİTAPÇIĞI

DERSTEN SORUMLU ÖĞRETİM ELEMANLARI

Doç. Dr. Nihal ÜNALDI BAYDIN

Doç. Dr. Gülcan TAŞKIRAN ESKİCİ

Dr. Öğr. Üyesi Gamze TUNÇER ÜNVER

Araş.Gör.Dr. Ercan TUNÇ

Araş.Gör.Dr. Güven SONER

SAMSUN
2025

İÇİNDEKİLER

1. ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ MİSYON, VİZYON, AMAÇLAR, DEĞERLER VE PROGRAM ÇIKTILARI.....	3
2. HEMŞİRELİKTE YÖNETİM DERSİ	
2.1. Dersin Tanımı ve Amacı	4
2.2. Eğitim Modeli	4
2.3. Dersin Genel Hedefleri.....	5
2.5. Dersin Programdaki Yeri.....	5
2.6. Dersin Öğretim Yöntem ve Teknikleri.....	5
2.8. Dersin Değerlendirmesi.....	5
3. HAFTALIK DERS İÇERİĞİ	
3.1. Hemşirelikte Yönetim Dersi Haftalık Ders Programı.....	7
4. DERS KONU İÇERİĞİNİN BÖLÜMÜN PROGRAM ÇIKTILARI, DERSİN ÖĞRENME ÇIKTILARI, HASTA GÜVENLİĞİ, SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ, SAĞLIĞIN SOSYAL BELİRLEYİCİLERİ İLE İLİŞKİSİ.....	13
7. DERSİN KAYNAK ve KANIT LİSTESİ.....	18

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2024–2025 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI BAHAR DÖNEMİ
HEM310-HEMŞİRELİKTE YÖNETİM DERSİ

**1. ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ
HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ MİSYON, VİZYON, AMAÇLAR, DEĞERLER VE PROGRAM
ÇIKTILARI**

Misyonumuz: Birey, aile ve toplumun sağlık ve hastalık deneyimini insancıl bir şekilde yönetebilen değişen sağlık ortamında küresel toplumun ihtiyaçlarına etik, kanıta dayalı uygulama ile cevap veren mesleğine bağlı, duyarlı ve dinamik hemşire liderler yetiştirmektir.

Vizyonumuz: Birey, aile ve toplumun sağlığını geliştirmek üzere ulusal ve uluslararası düzeyde hemşirelik disiplinine yön verecek yenilikçi ve profesyonel hemşireler yetiştiren lider bir bölüm olmaktır.

Hemşirelik Bölümü Amaçları;

- 1.Ulusal/ uluslararası sağlığı ilgilendiren kuruluşlarda ya da akademik alanda istihdam edilir.
- 2.Sürekli yenilenme ve gelişme bilinciyle akademik ve kişisel gelişimine devam eder.
- 3.Hemşirelik etik ve uygulama standartlarına uygun bütüncül ve insancıl bakım verir.

Hemşirelik Bölümü Program Çıktıları;

Program çıktısı 1: Sağlığın geliştirilmesi, sürdürülmesi ve iyileştirilmesi amacıyla şefkatli, bütüncül, insan onuruna saygılı, empatik, çevreye ve kültüre duyarlı bakımı hemşirelik süreci doğrultusunda uygular.

Program çıktısı 2: Mesleki standartlar tarafından yönlendirilen etik ve güvenli hemşirelik uygulaması yapar.

Program çıktısı 3: Hemşirelik bakımında kanıt temelli ve yenilikçi uygulamaları benimser ve bilimsel araştırmalara katılır.

Program çıktısı 4: Hemşirelik mesleği ve kişisel gelişiminin bir parçası ve gereği olarak yaşam boyu öğrenmeyi, yaratıcı ve eleştirel düşünmeyi benimser.

Program çıktısı 5: Hemşirelik uygulamalarında bilişim ve bakım teknolojilerini kullanır.

Program çıktısı 6: Hemşirelik eğitim, yönetim, uygulama ve araştırmalarında etkili iletişim becerilerini kullanarak disiplin içi ve /veya disiplinler arası ekibe liderlik ve iş birliği yapar.

Program çıktısı 7: En az bir yabancı dil kullanarak hemşirelik bakımını etkili bir şekilde planlar ve uluslararası sağlık literatürünü takip eder.

Değerlerimiz; Hemşirelik bölümü olarak kaliteli sağlık bakım hizmetlerine erişimin bir ayrıcalık değil sosyal bir hak olduğuna inanıyor ve bunu en temel değer olarak kabul ediyoruz. Bunun yanı sıra Atatürk ilke ve inkılaplarını ve aşağıdaki değerleri Temel Değerlerimiz olarak sunuyoruz:

Bakım: Bakım hemşirelik uygulamasının özüdür. Bireyin eşsizliği temelinde insanlara merhametli, vicdanlı, bütüncül, şeffaf, alturistik ve katılımcı bir yaklaşımla bakım vermeye kararlıyız.

Duyarlılık: Kültür,  evre, birey, toplum, toplumsal cinsiyet eşitliği ve hakkaniyet temelinde insanların bakım çağrılarını duymaya, etik ve saygınlık standartlarına dayalı olarak bu çağrıya yanıt vermeye kararlıyız.

Etik: Hemşirelik eğitimi, uygulaması ve araştırmasında evrensel ve bilimsel etiğe uygun, insana ve değerlerine saygılı, adil, dürüst ve hakkaniyetli olmaya kararlıyız.

Profesyonellik: Sosyal adalet ve eşitliğin sağlık hizmetlerine entegrasyonuna, düşünce özgürlüğüne, örgütlenme bilincine dayanan, özgüvenli, iletişim becerileri geli mi  lider, entelektüel hemşireler olmaya kararlıyız.

Bilimsellik/Yenilikçilik: Bir uygulama mesleği ve bir akademik disiplin olarak hemşirelikte, kanıt dayalı bakımı uygulamak için yeni bilgileri keşfetmeye, yaymaya ve hemşirelik bilimini geliştirmeye kararlıyız.

Katılımcılık/paydaş odaklılık: Hemşirelik  Ğrencilerinin tüm potansiyellerini geliştirmek üzere katılımcı, etkileşimli eğitim ve  Ğretim anlayışını geliştirmeye ve sürdürmeye kararlıyız.

2. HEMŞİRELİKTE YÖNETİM DERSİ

2.1. Dersin Tanımı ve Amacı

Bu ders; yönetim ve hemşirelik hizmetleri yönetimi ile ilgili temel kavram ve kuramlar doğrultusunda hemşirelere liderlik yapabilmek için gerekli olan bilgi ve becerileri içerir. Bu dersin amacı; öğrenciye, hemşirelik hizmetinin sunulduğu her ortamda güvenli, kanıt dayalı ve kaliteli bakım hizmeti sunmasını sağlayacak, yönetim ve hemşirelik yönetiminin temel kavram, kuram, yasal ve etik ilkeleri ışığında, değişen gereksinimleri dikkate alarak hemşirelik hizmetlerini yönetmeye ve liderlik etmeye ilişkin bilgi, beceri ve tutumu kazandırmaktır.

2.2. EĞitim Programı Modeli

Bu ders klasik eğitim modeli yaklaşımı ile verilmektedir.

2.4. Dersin Genel Hedefleri

Bu derste  Ğrencinin;

1. Hastane ve hemşirelik hizmetlerini organizasyon yapıları ve ilkeleri doğrultusunda yorumlayabilmesi,
2. Sağlık ve hem irelikle ilgili yasa, mevzuat ve yönetmelikleri bilip sağlık kurumlarındaki uygulamalarla uygunluğunu kalite standartlarını doğrultusunda tartı abilmesi,
3. Birey, toplum ve sağlık ekibinin tüm üyeleriyle etkili iletişim çerçevesinde ekibin etkin bir  yesi rolüyle hareket ederek olası çatışmalara sorun çözme yaklaşımlarını kullanarak çözüm yolları üretebilmesi,
4. Yaşam boyu öğrenme ve kanıt dayalı uygulamaları liderlik ve değişim  nderliği rolünü üstlenerek hemşirelik uygulamalarına yansıtabilmesi hedeflenmektedir.

2.5. Dersin Programdaki Yeri

Bu ders “Hemşirelik Lisans Programı” içinde, 3. sınıf bahar döneminde açılan 6 AKTS değerinde bir ders olup, haftada 4 saat teorik, 4 saat uygulama şeklinde programda yer alır. Dersler örgün eğitim kapsamında sınıfta işlenecektir.

2.6. Dersin Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Bu dersin teorik kısmı sunum, tartışma, görsel işitsel materyaller, grup/bireysel çalışmalar ve ödevlerin bir kombinasyonu olarak yürütülür. Derslerin işleyişinde Klasik Eğitim Modeli’ne ek olarak güncel kaynaklar ve klinik alandan zengin örneklerle aktif öğretim yöntemleri (anlatım, tartışma, soru-cevap, beyin fırtınası, kavram haritası, vaka tartışması, rol-play, örnek olay, grup çalışması, sorun çözme ve klinik karar verme (hemşirelik süreci), ödev, örneklendirme/gösterim (video, film gösterimi ve tartışması) kullanılır. Ayrıca ders içeriğinde yer alan bazı konularda davetli konuşmacılar ve yönetici hemşirelerin sunumları ve deneyimlerinden yararlanılır.

Öğrenciler, ders programında belirtilen kaynakları okumak, verilen ödevleri yönergesine göre hazırlamak ve zamanında teslim etmekle yükümlüdür. Kaynakların ders öncesinde okunması dersin başarılması için gereklidir. Temel kaynak olarak tanımlanan kitaplara (Hemşirelikte Yönetim, Hemşirelik Hizmetleri Yönetimi) ek olarak verilen okumalar bireysel gelişimi destekleyecektir.

2.8. Dersin Değerlendirmesi

Dersin değerlendirmesini bir ara sınav, bir yarıyıl sonu sınavı ve uygulama notu oluşturmaktadır. Dersin değerlendirilmesinde, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sınav Yönetmeliği ve Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Uygulamalı Dersler İlke, Usul ve Esasları uygulanır. Dersin uygulamasına devam zorunluluğu bulunmakta olup dersin **%20’sinden fazlasına (1 gün)** devam etmeyen öğrenci yarıyıl sonu sınavına alınmaz.

Değerlendirme yöntemi	Ara Sınav Notu	Final Sınavı Notu	Başarı Notu
Sınavlar	$\frac{\text{Ara Sınav notu} + \text{Uygulama notu}}{2}$	$\frac{\text{Final Sınav notu} + \text{Uygulama notu}}{2}$	$\text{Arasınav notu} \times \%40 + \text{Final sınavı notu} \times \%60$
Uygulama Notu			
Yazılı Uygulama sınavı	%15		
Uygulama Ödevleri	%70		
Öğretim Elemanı Değerlendirmesi	%15		

2.8.1 Dersin Klinik/Saha Uygulaması ve Değerlendirmesi

Müfredatta bu dersin haftalık 4 saat klinik uygulaması bulunmaktadır. Klinik uygulama öncesinde öğrenciler, temel iş sağlığı güvenliği eğitimlerini tamamlamakta ve gerekli tetkikleri yaptırmaktadır. Bu ders kapsamında öğrenciler ilimizde bulunan Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkez hastanesinde klinik uygulamaya çıkmaktadır. Öğrenciler sorumlu öğretim elemanları ve klinikte çalışan hemşireler gözetmenliğinde hemşirelik uygulamalarını yapmaktadır. Klinik uygulamalarda tüm öğrencilerin fırsat eşitliğini sağlamak amacıyla kurum içindeki klinikler arasındaki iş yükü göz önüne alınarak ilgili kliniklere öğrenciler yerleştirilmektedir. Hemşirelikte Yönetim dersi kapsamında öğrenciler uygulama haftası bitene kadar ilgili klinikte devam etmektedir. Bu derste öğrenciler yönetici hemşireler ile bire bir oldukları, yönetim süreçlerini daha bütüncül görmeleri ve daha çok gözlem yaptıkları için klinikler arası rotasyon yapılmamaktadır.

3. HAFTALIK DERS İÇERİĞİ

TARİH SAAT	KONU	KAVRAMSAL İÇERİK	ÖN HAZIRLIK	KANITLAR	ÖĞRETİM ELEMANI
13.02.2025 09:00-12.00 13.15-17.00	Tanışma Dersin tanıtımı • Genel Sağlık Sistemi-Sağlık politikaları ve hemşireliği ilgilendiren sağlık mevzuatı	Dersin ve öğretim elemanlarının tanıtımı Ders süreçleri ve ilgili okuma kaynaklarının tanıtımı Ders bilgi kitapçığının tanıtımı Sağlık Politikaları- Hemşireliği İlgilendiren Yasal Düzenlemeler (Hemşirelik Kanunu, Hemşirelik Yönetmeliği)	- Tatar Baykal Ü. ve Ercan Türkmen E. (Ed.) (2014). Hemşirelik Hizmetleri Yönetimi. Akademi Basın ve Yayıncılık, İstanbul. - Tatar Baykal Ü. ve Ercan Türkmen E. (Ed.) (2023). Hemşirelikte Yönetim Yönetimi. 2. Baskı. Akademi Basın ve Yayıncılık, İstanbul.	- Kasapoğlu A. (2016). Türkiye’de Sağlık Hizmetlerinin Dönüşümü, Sosyoloji Araştırmaları Dergisi,19(2):131-174 - Çelebi Çakıroğlu, O. Harmancı Seren, A.K. (2016). Sağlıkta Dönüşüm Programı’nın Sağlık Sistemi ve Sağlık Çalışanları Üzerindeki Etkileri, Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi, 1(3): 37-43. - Madenoglu Kıvanç, M. (2015). Evrensel Sağlık Bildirgeleri ve Türkiye’de Sağlık Reformları, Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi, 2(3):162-166. http://www.turkhemsirelerdernegi.org.tr/files/tr/yasa-ve-yonetmelikler/yasa/1.3.6283.pdf http://www.turkhemsirelerdernegi.org.tr/tr/yasa-ve-yonetmelikler/yonetmelikler/8-mart-2010-hemsirelik-yonetmeli.aspx http://www.turkhemsirelerdernegi.org.tr/tr/yasa-ve-yonetmelikler/yonetmelikler/19-nisan-2011-hemsirelik-yonetmeliginde-degisiklik-yapilmasina-dair-yonetmelik.aspx https://dosyab.saglik.gov.tr/Eklenti/36134,siv2018trpdf.pdf?0	Doç.Dr. Nihal ÜNALDI BAYDIN
20.02.2025 09:00-12.00 13.15-17.00	- Yönetim Kavram ve kuramları - Yönetim Süreci ve Hemşirelik Hizmetleri Yönetimi	*Yönetim ve İlgili Kavramlar *Yönetim Süreci *Organizasyon İlkeleri *Yönetim Teorileri	- Tatar Baykal Ü. ve Ercan Türkmen E. (Ed.) (2014). Hemşirelik Hizmetleri Yönetimi. Akademi Basın ve Yayıncılık, İstanbul. - Tatar Baykal Ü. ve Ercan Türkmen E. (Ed.) (2023). Hemşirelikte Yönetim Yönetimi. 2. Baskı. Akademi Basın ve Yayıncılık, İstanbul. - Uyer, G. ve Kocaman, G. (2016). Hemşirelik Hizmetleri Yönetimi El Kitabı. İstanbul, Koç Üniversitesi Yayınları.	Şahin, A. (2004). Yönetim Kuramları ve Motivasyon İlişkisi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 11, 523–547.	Doç.Dr. Nihal ÜNALDI BAYDIN

			• Koçel, T. (2018). İşletme Yöneticiliği. İstanbul, 17. Baskı, Beta Yayıncılık.		
27.02.2025 09:00-12.00 13.15-17.00	• İletişim • Çatışma Yönetimi • Değişimin Yönetimi • Ekip Çalışması	• İletişim süreci • Çatışma Yönetimi • Değişimin Yönetimi ve aşamaları • Ekip çalışması ve özellikleri	• Tatar Baykal Ü. ve Ercan Türkmen E. (Ed.) (2014). Hemşirelik Hizmetleri Yönetimi. Akademi Basın ve Yayıncılık, İstanbul. • Tatar Baykal Ü. ve Ercan Türkmen E. (Ed.) (2023). Hemşirelikte Yönetim Yönetimi. 2. Baskı. Akademi Basın ve Yayıncılık, İstanbul. • Bahçecik, A.N., Öztürk, H. (Eds). (2017). Hemşirelikte Liderlik Roller ve Yönetim İşlevleri, Nobel Tıp Kitabevi. • Koçel, T. (2018). İşletme Yöneticiliği. İstanbul, 17. Baskı, Beta Yayıncılık	• Kwame, A., & Petrucka, P. M. (2021). A literature-based study of patient-centered care and communication in nurse-patient interactions: barriers, facilitators, and the way forward. <i>BMC Nursing</i>, 20(1), 1-10. • Fowler, K. R., Robbins, L. K., & Lucero, A. (2021). Nurse manager communication and outcomes for nursing: An integrative review. <i>Journal of Nursing Management</i>, 29(6), 1486-1495. • Ghezalje, T. N., Farahani, M. A., & Ladani, F. K. (2021). Factors affecting nursing error communication in intensive care units: A qualitative study. <i>Nursing Ethics</i>, 28(1), 131-144. • James, S., McInnes, S., Halcomb, E., & Desborough, J. (2020). Lifestyle risk factor communication by nurses in general practice: Understanding the interactional elements. <i>Journal of Advanced Nursing</i>, 76(1), 234-242. • Labrague, L. J., & McEnroe-Petitte, D. M. (2017). An integrative review on conflict management styles among nursing students: Implications for nurse education. <i>Nurse education today</i>, 59, 45-52. • Abou Ramadan, A., & Eid, W. (2020). Toxic leadership: conflict management style and organizational commitment among intensive care nursing staff. <i>Evidence-Based Nursing Research</i>, 2(4), 46-59. • Gökçe, E., Atıcı, M., & Arslan, S. (2021). Hemşireler ile hastalar arasındaki iletişim sorunları ve beklentiler: Nitel bir araştırma*. <i>Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi</i>, 8(2), 171-180. • Çal, A., Çavuşoğlu, F., & Avcı, İ. A. (2022). Hemşirelerin göçmen bireylere bakım verirken yaşadıkları sorunlar ve çözüme yönelik öneriler. <i>Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi</i>, 15(2), 197-206. • Schulenberg SL, Goldberg D, Kreps G, Oh KM. Communication self-efficacy and communication apprehension in a national sample of undergraduate nursing students: A cross-sectional study. <i>Nurse Educ Pract</i>. 2024 May;77:103977. doi: 10.1016/j.nepr.2024.103977. Epub 2024 Apr 22. PMID: 38676980. • Surat, A., & Kaya, K. Ç. (2024). Hemşirelerin Empatik Eğilim Düzeylerinin ve İletişim Becerilerinin Eleştirel Düşünmeye Etkisi. <i>Bingöl Üniversitesi Sağlık Dergisi</i>, 5(1), 95-104. • Arslan, S., Taylan, S., Gözüyeşil, E., Gülden Küçükakça, G., Akıl, Y., İnce, S. (2018). Hemşirelerin Çatışma ve Şiddete Yönelik Farkındalık Düzeylerinin Belirlenmesi, <i>Kastamonu Sağlık Akademisi</i>, 3 (1):1-20 • Atam, S., Dindar, Z., & Alan, H. (2020). Değişime dirençte yönetici hemşirenin rolü. <i>Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi</i>, 7(2), 316-322. • Başaran, S., Duygulu, S. (2014). Hemşirelikte Güç Kavramının Analizi. <i>Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi</i> (2014) 62–73. • Başol, E. (2018). Hasta ile sağlık çalışanları (doktor ve hemşire) arasındaki iletişim sorunları ve çözüm önerileri. <i>International Anatolia Academic Online Journal Social Sciences Journal</i>, 4(1), 76-93. • Cengiz, G., & İntepeler, Ş. S. (2021). Hasta Güvenliği İletişim Aracına Uygun Nöbet Teslim Sürecinin Geliştirilmesi ve Değerlendirilmesi. <i>Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi</i>, 14(4), 404-412. • Çelebi Çakıroğlu, O., Harmancı Seren, A.K. (2019). Hemşirelerin değişime yönelik tutumları ve beş faktör kişilik özellikleri arasındaki ilişki. <i>J Psychiatric Nur</i>, 10(3):211-217.	Dr. Öğr. Üyesi TUNÇER ÜNVER Doç.Dr. Gülcan TAŞKIRAN ESKİCİ

				• Çelik, A., & Karaca, A. (2017). Hemşirelerde ekip çalışması ve motivasyon arasındaki ilişkinin ve etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi. <i>Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi</i>, 14(4), 254-263. • Çınar, F., Toker, F. (2018). Ameliyathane Hemşirelerinin Değişime Açıklığa İlişkin Değerlendirmeleri, <i>Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi</i>, 1(5):19-26. • Dinçel, Y. M. (2019). Çalışma Ortamlarında Hekim-Hemşire Arasındaki Çatışma Nedenleri ve Çatışmaların Yönetimi. <i>Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi</i>, 6(3), 256-265. • Gökçe, E., Atıcı, M., & Arslan, S. (2021). Hemşireler ile hastalar arasındaki iletişim sorunları ve beklentiler: Nitel bir araştırma*. <i>Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi</i>, 8(2), 171-180. • Kavuran, E., Eda, A. Y., Emrah, A. Y., & Aksoy, M. (2021). Hemşirelerin Ekip Çalışması ve İş Doyumlarının Belirlenmesi. <i>Turkish Journal of Science and Health</i>, 2(1), 45-56. • Tuna, R., & Dallı, B. (2018). Hemşirelerin Nöbet Devir Teslim Etkinliği ve İlişkili Değişkenler. <i>Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi</i>, (4), 432-437. • Ünaldi Baydın, N., Topçu,İ., Tiryaki Şen,H., Ateş,N., Erdem,B., Yıldırım,A. (2017). Kamu hastanelerinde çalışan yönetici hemşirelerin liderlik davranışları üzerine bir araştırma. <i>Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi</i>, 4(3):89-97. • Yerköy, A., & Figen, O. (2020). COVID-19 Pandemisinde gizli kahramanlar: Hemşire liderler. <i>Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi</i>, 6(3), 625-638. • Yılmaz,H., Kantek, F. (2016), Türkiye’deki Yönetici Hemşirelerin Liderlik Tarzları: Literatür İnceleme. <i>Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi</i>, 3(2):110-117. • Bragadóttir, H., Kalisch, B. J., Flygenring, B. G., & Tryggvadóttir, G. B. (2023). The Relationship of Nursing Teamwork and Job Satisfaction in Hospitals. <i>SAGE Open Nursing</i>, 9, 23779608231175027. • Taskiran Eskici, G. & Baykal, Ü. (2021). The Turkish version of the Nursing Teamwork Survey: A validity and reliability study. <i>International Journal of Nursing Practice</i>, 27, e12887.	
06.03.2025 09:00-12.00 13.15-17.00	• Kalite yönetimi • Sorun çözme ve Karar Verme • Güç ve Hemşirelikte Liderlik	• Toplam kalite yönetimi • Sorun çözme süreci ve araçları • Güç kavramı ve liderlik çeşitleri	• Tatar Baykal Ü. ve Ercan Türkmen E. (Ed.) (2014). <i>Hemşirelik Hizmetleri Yönetimi</i>. Akademi Basın ve Yayıncılık, İstanbul. • Tatar Baykal Ü. ve Ercan Türkmen E. (Ed.) (2023). <i>Hemşirelikte Yönetim Yönetimi</i>. 2. Baskı. Akademi Basın ve Yayıncılık, İstanbul. • Ekici, D. (2013). <i>Sağlık Hizmetinde Toplam Kalite Yönetimi</i>, Sim Matbaacılık, Ankara. • Koçel, T. (2018). <i>İşletme Yöneticiliği</i>. İstanbul, 17. Baskı, Beta Yayıncılık	• Akbolat, M., Işık, O., Yılmaz, A. (2012). Dönüşümcü Liderlik Davranışının Motivasyon ve Duygusal Bağlılığa Etkisi, <i>Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi</i>, 6:35-50. • Atman, Ü. (2011). Hasta Bakım Hizmetlerinin Kalitesinin Geliştirilmesinde Kanıta Dayalı Uygulamanın Rolü, III. Uluslararası Sağlıkta Performans ve Kalite Kongresi Bildiri Kitabı, Ankara, Azim Matbaacılık, 149-156. • Celebi Cakiroglu, O., & Tuncer Unver, G. (2023). Toxic leadership, mental well-being and work engagement among nurses: a scale adaptation study and structural equation model approach. <i>Journal of Health Organization and Management</i>. • Fedai, T., Çetin, M., Teke, A. (2010). Tedavi Sürecindeki Gereksiz Değişkenlerin Pareto Analizi ile Değerlendirilmesi, <i>Sağlık Bilimleri Dergisi</i>, 3(19): 184-190. • Harvard Business Review, Yöneticinin Elkitabı. (2022). Harvard Business Review Press. • Maxwell, J.,C. (2015). 360 Derece Lider. Beyaz Yayınları, İstanbul. • SB Sağlıkla Kalite Standartları Rehberi -Hastane (2016) • Labrague, L. J., Nwafor, C. E., & Tsaras, K. (2020). Influence of toxic and transformational leadership practices on nurses' job satisfaction, job stress, absenteeism and turnover intention: A cross-sectional study. <i>Journal of Nursing Management</i>, 28(5), 1104-1113. • Labrague, L. J., Al Sabei, S., Al Rawajfah, O., Burney, I. A., & Abu AlRub, R. (2023). Factors associated with millennial nurses' intention to pursue formal leadership roles: a cross-sectional study. <i>Leadership in Health Services</i>.	Doç.Dr. Nihal ÜNALDI BAYDIN Doç.Dr. Gülcan TAŞKIRAN ESKİCİ Dr. Öğr. Üyesi Gamze TUNÇER ÜNVER

				- Taskiran Eskici, G., Uysal Kasap, E., & Gumus, E. (2023). Relationships between leadership behaviour of nurse managers and nurses' levels of job satisfaction and compassion fatigue during the COVID-19 pandemic. <i>Nursing Open</i>, 10, 4548-4559. - Taşkıran Eskici, G. (2021). Hemşirelikte liderlik ve çalışan odaklı liderlik yaklaşımları. İçinde Y. Varışoğlu & P.I. Vural (Ed.), <i>Sağlık & Bilim: Hemşirelik-3</i> (1. Baskı, 227-250). İstanbul: Efe Akademi Yayınevi.	
13.03.2025 09:00-12.00 13.15-17.00	İnsan Kaynakları Yönetimi-I *İnsan kaynakları yönetimi kavramları ve işlevleri *İş analizi ve iş tanımı *İnsan gücü planlama, *Personel bulma seçme ve yerleştirme	İş analizi ve iş tanımı İnsan gücü planlama, Personel bulma seçme ve yerleştirme	- Tatar Baykal Ü. ve Ercan Türkmen E. (Ed.) (2014). <i>Hemşirelik Hizmetleri Yönetimi</i>. Akademi Basın ve Yayıncılık, İstanbul. - Tatar Baykal Ü. ve Ercan Türkmen E. (Ed.) (2022). <i>Hemşirelik Hizmetleri Yönetimi</i>. Akademi Basın ve Yayıncılık, İstanbul. - Ekici, D. (2013). <i>Sağlık Hizmetinde Toplam Kalite Yönetimi</i>, Sim Matbaacılık, Ankara. - Koçel, T. (2018). <i>İşletme Yöneticiliği</i>. İstanbul, 17. Baskı, Beta Yayıncılık	- Acar, M. D., & Bulut, E. (2021). Yenidoğan yoğun bakım hemşirelerinin motivasyonları üzerine niteliksel bir araştırma. <i>Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi</i>, 8(2), 223-230. - Akbolat, M., Işık, O., Yılmaz, A. (2012). Dönüşümcü Liderlik Davranışının Motivasyon ve Duygusal Bağlılığa Etkisi, <i>Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi</i>, 6:35-50. - Cabar, H. , Serinkan C.(2010). Sağlık Çalışanlarının GÜDÜLENMESİ İLE İLGİLİ ETMENLER: Devlet Hastanesi çalışanlarına Yönelik Bir uygulama, <i>Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi</i>, 2:57-64. - Dost, A. (2016). Hemşirelik Hizmetleri Yönetiminde Performans Değerlemenin Önemi. <i>Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi</i>, 7(2): 228-238. - Ersoy, E. O., Abdülkerim, Ş., Öz, A., Aslan, G., Kavak, P. B., Fakılı, D., & Topeli, A. (2017). Yoğun Bakım Ünitelerinde Hemşire İş Yükünün Değerlendirilmesi. <i>Turkish Journal of Medical & Surgical Intensive Care Medicine/Dahili ve Cerrahi Bilimler Yogun Bakim Dergisi</i>, 8(1). - Kahraman, G., Ekim, R., Harmancı Seren, A.K. (2019). Özel Bir Hastanede Çalışan Hemşirelerin Klinik Basamaklandırma Modelinden Memnuniyet Durumları. <i>Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Dergisi</i>, 1(1): 47-52. - Kahraman, G., Engin, E. , Dülgerler, Ş. Öztürk, E. (2011). Yoğun Bakım Hemşirelerinin İş Doyumunu Etkileyen Faktörler, <i>Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi</i>, 4:12-18. - Karatuzla, M. (2020). Türkiye’de kariyer planlama ve geliştirmeye dayalı hemşirelik araştırmalarının incelenmesi. <i>Sağlık Hizmetleri ve Eğitimi Dergisi</i>, 4(1), 8-13. - Korkmaz, Z., Derince, D., Başdaş, Ö., Bayat, M., & Erdem, E. (2020). Yenidoğan yoğun bakım ünitesinde bakımın sürekliliği uygulamasına ilişkin hemşirelerin görüşleri: Nitel bir çalışma. <i>Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi</i>, 3(3), 211-217. - Özçelik, H., Fadiloğlu, Ç., Karabulut, B., Uyar, M., Elbi, H., Eyigör, S., & Kuzeyli Yıldırım, Y. (2014). Kanser hastasının palyatif bakımında vaka yönetimine dayalı multidisipliner bakım protokolü. <i>Ağrı Dergisi</i>, 26(2), 47-56. - Özkan, Ş., & Uydacı, M. (2020). Kamu Hastanelerinde İş Yüküne Dayalı Hemşire İşgücü Gereksiniminin Belirlenmesi. <i>Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi</i>, 7(3), 339-352. - Sevinç, E, Sabuncu, N. (2018). Kariyer Planlama ve Geliştirme Uygulamalarına İlişkin Bir Özel Hastanede Çalışan Hemşirelerin Görüşleri. <i>İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi</i> , (6) , 585-606. - Şahin, N., Arslan Özkan, H., Can Gürkan, Ö., Yıldız, H., Çingi, M., & Ekşi, Z. (2018). Ülkemizde Kadın Sağlığı Hemşireliği Alanında Çalışan Akademik İnsan Gücünün İncelenmesi. <i>Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi</i>, 1(1), 15-16. - Ten Hoeve Y, Drent G, Kasternans M. Factors related to motivation, organisational climate and work engagement within the practice environment of nurse practitioners in the Netherlands. <i>J Clin Nurs</i>. 2024 Feb;33(2):543-558. doi: 10.1111/jocn.16914. Epub 2023 Oct 20. PMID: 37864377. - Yeşilyurt, T., Şahin, S. K., Demir, S. A., Yalazı, R. Ö., & Vaizoglu, D. (2023). COVID-19 Küresel Salgınında Hemşirelik Öğrencilerinin Mesleğe İlişkin Görüşleri ve Mesleki GÜDÜLENME Düzeyleri. <i>Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi</i>, 10(1).	Doç.Dr. Gülcan TAŞKIRAN ESKİCİ
20.03.2025 09:00-12.00 13.15-17.00	İnsan Kaynakları Yönetimi-II - Bakım sunum sistemleri *Çalışma çizelgelerinin hazırlanması - Çalışma yaşamına ilişkin düzenlemeler - Personel yetiştirilmesi ve geliştirilmesi - Kariyer geliştirme	Bakım sunum sistemleri Çalışma çizelgelerinin hazırlanması Çalışma yaşamına ilişkin düzenlemeler Personel yetiştirilmesi ve geliştirilmesi Kariyer geliştirme	- Tatar Baykal Ü. ve Ercan Türkmen E. (Ed.) (2014). <i>Hemşirelik Hizmetleri Yönetimi</i>. Akademi Basın ve Yayıncılık, İstanbul. - Tatar Baykal Ü. ve Ercan Türkmen E. (Ed.) (2022). <i>Hemşirelik Hizmetleri Yönetimi</i>. Akademi Basın ve Yayıncılık, İstanbul. - Ekici, D. (2013). <i>Sağlık Hizmetinde Toplam Kalite Yönetimi</i>, Sim Matbaacılık, Ankara. - Koçel, T. (2018). <i>İşletme Yöneticiliği</i>. İstanbul, 17. Baskı, Beta Yayıncılık	- Korkmaz, Z., Derince, D., Başdaş, Ö., Bayat, M., & Erdem, E. (2020). Yenidoğan yoğun bakım ünitesinde bakımın sürekliliği uygulamasına ilişkin hemşirelerin görüşleri: Nitel bir çalışma. <i>Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi</i>, 3(3), 211-217. - Özçelik, H., Fadiloğlu, Ç., Karabulut, B., Uyar, M., Elbi, H., Eyigör, S., & Kuzeyli Yıldırım, Y. (2014). Kanser hastasının palyatif bakımında vaka yönetimine dayalı multidisipliner bakım protokolü. <i>Ağrı Dergisi</i>, 26(2), 47-56. - Özkan, Ş., & Uydacı, M. (2020). Kamu Hastanelerinde İş Yüküne Dayalı Hemşire İşgücü Gereksiniminin Belirlenmesi. <i>Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi</i>, 7(3), 339-352. - Sevinç, E, Sabuncu, N. (2018). Kariyer Planlama ve Geliştirme Uygulamalarına İlişkin Bir Özel Hastanede Çalışan Hemşirelerin Görüşleri. <i>İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi</i> , (6) , 585-606. - Şahin, N., Arslan Özkan, H., Can Gürkan, Ö., Yıldız, H., Çingi, M., & Ekşi, Z. (2018). Ülkemizde Kadın Sağlığı Hemşireliği Alanında Çalışan Akademik İnsan Gücünün İncelenmesi. <i>Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi</i>, 1(1), 15-16. - Ten Hoeve Y, Drent G, Kasternans M. Factors related to motivation, organisational climate and work engagement within the practice environment of nurse practitioners in the Netherlands. <i>J Clin Nurs</i>. 2024 Feb;33(2):543-558. doi: 10.1111/jocn.16914. Epub 2023 Oct 20. PMID: 37864377. - Yeşilyurt, T., Şahin, S. K., Demir, S. A., Yalazı, R. Ö., & Vaizoglu, D. (2023). COVID-19 Küresel Salgınında Hemşirelik Öğrencilerinin Mesleğe İlişkin Görüşleri ve Mesleki GÜDÜLENME Düzeyleri. <i>Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi</i>, 10(1).	Dr. Öğr. Üyesi Gamze TUNÇER ÜNVER

				Yılmaz, A. A., Palaz, S. C., Yiğit, Ü., Şendur, E. G., Bulut, M., & İlçe, A. Hemşirelik Öğrencilerinin Kariyer Planlamaya İlişkin Gereksinimleri. <i>Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Dergisi</i>, 5(2), 83-92.	
27.03.2025 09:00-12.00 13.15-17.00	İnsan Kaynakları Yönetimi-III *Başarım değerlendirme *Disiplin denetleme ve *Güdüleme *Mesleki/Sendikal Örgütlenmeler	Başarım değerlendirme Disiplin ve denetleme Güdüleme Mesleki/Sendikal Örgütlenmeler	- Tatar Baykal Ü. ve Ercan Türkmen E. (Ed.) (2014). Hemşirelik Hizmetleri Yönetimi. Akademi Basın ve Yayıncılık, İstanbul. - Tatar Baykal Ü. ve Ercan Türkmen E. (Ed.) (2022). Hemşirelik Hizmetleri Yönetimi. Akademi Basın ve Yayıncılık, İstanbul. - Ekici, D. (2013). Sağlık Hizmetinde Toplam Kalite Yönetimi, Sim Matbaacılık, Ankara. - Koçel, T. (2018). İşletme Yöneticiliği. İstanbul, 17. Baskı, Beta Yayıncılık	- Fisun, V., Seval, Ç. & Birol, V. (2014). Sık karşılaşılan ilaç uygulama hataları ve ilaç güvenliği. <i>Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi</i>, 5(4), 271-275. - Barış, V. K. & İntepeler, S. Ş. (2017). Hasta düşmelerinin önlenmesinde teknoloji kullanımı. <i>Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi</i>, 4(1), 29-36. - Mankan, T. & Kara Kaşıkçı, M. (2015). Hemşirelerin hastane enfeksiyonlarını önlemeye ilişkin bilgi düzeyleri. <i>İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi</i>, 4(1), 11-16. - Sağlıkta Kalite, Akreditasyon ve Çalışan Hakları Dairesi Başkanlığı, https://shgmkalitedb.saglik.gov.tr/ https://shgmkalitedb.saglik.gov.tr/TR-12638/sks-rehberleri.html https://shgmkalitedb.saglik.gov.tr/TR-94080/ulusal-hasta-guvenligi-hedefleri-hakkinda.html https://hgbs.saglik.gov.tr/ https://cgbs.saglik.gov.tr/ - Sançar B, Taş S, Aktaş D. Hemşirelerde İşe Bağlı Kas-İskelet Sistemi Rahatsızlıklarının Görülme Sıklığı ve Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. <i>Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi</i> 2021;8(2):231-238. DOI: 10.31125/hunhemsire.968925 - Turan Ş. , Khorshid L. (2022).Hemşirelerin Çalışma Ortamında Maruz Kaldıkları Ergonomik Risklerin İncelenmesi. <i>Journal of Nursology</i>,25(3): 126-131.	Dr. Öğr. Üyesi Gamze TUNÇER ÜNVER
03.04.2025 09:00-12.00 13.15-17.00	- Hasta ve Çalışan Güvenliği - Afet Yönetimi - Risk ve Kriz Yönetimi - Uygulama Rehberi (Klinik uygulama) hakkında bilgilendirme	- Hasta ve Çalışan Güvenliği - Afet Yönetimi - Risk ve Kriz Yönetimi	- Tatar Baykal Ü. ve Ercan Türkmen E. (Ed.) (2014). Hemşirelik Hizmetleri Yönetimi. Akademi Basın ve Yayıncılık, İstanbul. - Tatar Baykal Ü. ve Ercan Türkmen E. (Ed.) (2022). Hemşirelik Hizmetleri Yönetimi. Akademi Basın ve Yayıncılık, İstanbul. - Ekici, D. (2013). Sağlık Hizmetinde Toplam Kalite Yönetimi, Sim Matbaacılık, Ankara. - Koçel, T. (2018). İşletme Yöneticiliği. İstanbul, 17. Baskı, Beta Yayıncılık	- Moustafa HM, Mohamed MAE-R, El-Tahry SI, Ibrahim NM. Relationship Between Back Pain With Nursing Activities and the Use of Body Mechanics Among Nurses Working In General Hospitals. <i>Port Said Scientific Journal of Nursing</i>. 2022;9(1):119–44 - Hasta ve Çalışan Güvenliğinin Sağlanmasına Dair Yönetmelik. Resmî Gazete Sayı: 27897, 6 Nisan 2011 https://www.ilo.org/ankara/conventions-ratified-by-turkey/WCMS_377299/lang--tr/index.htm - Taskiran Eskici, G., & Baykal, U. (2022). Frequency, reasons, correlates and predictors of missed nursing care in Turkey: A multi-hospital cross-sectional study. <i>International Journal of Nursing Practice</i>, 28, e13050. - Farokhzadian, J., Eskici, G.T., Molavi-Taleghani, Y., Tavan, A., & Farahmandnia, H. (2024). Nursing students' patient safety competencies in the classroom and clinical settings: a cross-sectional study. <i>BMC Nursing</i>, 23, 47. https://doi.org/10.1186/s12912-024-01708-3 - Farokhzadian, J., Mangolian Shahrabaki, P., Farahmandnia, H., Taskiran Eskici, G., & Soltani Goki, F. (2024). Nurses' challenges for disaster response: a qualitative study. <i>BMC Emergency Medicine</i>, 24, 1. https://doi.org/10.1186/s12873-023-00921-8	Doç.Dr. Nihal ÜNALDI BAYDIN Doç.Dr. Gülcan TAŞKIRAN ESKİCİ

				- Farokhzadian, J., Farahmandnia, H., Tavan, A., Taskiran Eskici, G., & Soltani Goki, F. (2023). Effectiveness of an online training program for improving nurses’ competencies in disaster risk management. BMC Nursing, 22, 334. - Alan, H., Eskici, G.T., Sen, H.T., & Bacaksiz, F.E. (2022). Nurses' disaster core competencies and resilience during the COVID-19 pandemic: A cross-sectional study from Turkey. Journal of Nursing Management, 30, 622–632. - Taskiran, G. & Baykal, U. (2019). Nurses’ disaster preparedness and core competencies in Turkey: a descriptive correlational design. International Nursing Review, 66(2), 165-175. - Taşkıran Eskici, G., Ünaldı Baydın, N., & Baykal, Ü. (2023). Examination of nursing students’ opinions, experiences and attitudes toward medical errors: A cross-sectional study. Journal of Health and Nursing Management, 10(1), 49-59. Taşkıran Eskici, G., & Sökmen, Y. (2023). Nursing and midwifery students' patient safety knowledge and competencies in the classroom and clinical settings and its predictors: A cross-sectional study. Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences, 15(1), 162-171.	
10.04.2025	ARA SINAV HAFTASI (05-13 Nisan 2025)				
17.04.2025 08:00-16.00	1.UYGULAMA HAFTASI				
24.04.2025 08:00-16.00	2.UYGULAMA HAFTASI				
01.05.2025 08:00-16.00	3.UYGULAMA HAFTASI				
08.05.2025 08:00-16.00	4.UYGULAMA HAFTASI (Resmi Tatil)				
15.05.2025 08:00-16.00	5.UYGULAMA HAFTASI				
22.05.2025 08:00-16.00	6.UYGULAMA HAFTASI				
29.05.2025 08:00-16.00	7.UYGULAMA HAFTASI				
10 Haziran – 22 Haziran 2025 YARIYIL SONU SINAV HAFTASI					
28 Haziran- 06 Temmuz 2025 BÜTÜNLEME SINAV HAFTASI					

4. DERS KONU İÇERİĞİNİN BÖLÜMÜN PROGRAM ÇIKTILARI, DERSİN ÖĞRENME ÇIKTILARI, HASTA GÜVENLİĞİ, SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ, SAĞLIĞIN SOSYAL BELİRLEYİCİLERİ İLE İLİŞKİSİ

Sağlığın Sosyal Becerileri

1. Bireysel özellikler (yaş ve cinsiyet)
2. Sosyoekonomik belirleyiciler (İşsizlik, çalışma koşulları, yoksulluk ve sosyal dışlanma)
3. Çevresel belirleyiciler (konut, sosyal çevre ve temiz gıda-su)
4. Yaşam tarzı ile belirleyiciler (Fiziksel aktivite, madde bağımlılığı ve cinsel tercihler)
5. Ulaşım ve sosyal hizmetler (ulaşım, sosyal hizmetler, eğitim)

Hasta Güvenliği Hedefleri

1. Basınç yaralarının önlenmesi
2. Bilgi güvenliği
3. Güvenli cerrahi
4. Güvenli doğum
5. Güvenli hasta devri
6. Hatalardan öğrenme
7. Hasta ve hasta yakını katılımı
8. Hastaların doğru tanımlanması
9. Hasta düşmelerinin önlenmesi
10. Hastaların güvenli transferi
11. Hasta bakımında güvenli hava yolu yönetimi
12. İlaç güvenliği
13. Kan güvenliği ve yönetimi
14. Kardiyak arrest yönetimi
15. Malzeme ve cihaz güvenliği
16. Nazogastrik tüp ve hasta güvenliği
17. Yaşlı hastalarda deliriumla mücadele
18. Yenidoğanda uygun oksijen tedavisi
19. Sağlık hizmet ilişkili enfeksiyonlarla mücadele
20. Radyasyon güvenliği
21. Teşhiste hasta güvenliği
22. Tesis güvenliği
23. Hastane ilişkili venöz tromboembolilerin önlenmesi

Dersin öğrenme çıktıları

1. Hastane ve hemşirelik hizmetlerini organizasyon yapıları ve ilkeleri doğrultusunda yorumlayabilmesi,
2. Sağlık ve hemşirelikle ilgili yasa, mevzuat ve yönetmelikleri bilip sağlık kurumlarındaki uygulamalarla uygunluğunu kalite standartlarını doğrultusunda tartışabilmesi,
3. Birey, toplum ve sağlık ekibinin tüm üyeleriyle etkili iletişim çerçevesinde ekibin etkin bir üyesi rolüyle hareket ederek olası çatışmalara sorun çözme yaklaşımlarını kullanarak çözüm yolları üretebilmesi,
4. Yaşam boyu öğrenme ve kanıta dayalı uygulamaları liderlik ve değişim önderliği rolünü üstlenerek hemşirelik uygulamalarına yansıtabilmesi hedeflenmektedir.

Program çıktıları

Program çıktısı 1: Sağlığın geliştirilmesi, sürdürülmesi ve iyileştirilmesi amacıyla şefkatli, bütüncül, insan onuruna saygılı, empatik, çevreye ve kültüre duyarlı bakımı hemşirelik süreci doğrultusunda uygular.

Program çıktısı 2: Mesleki standartlar tarafından yönlendirilen etik ve güvenli hemşirelik uygulaması yapar.

Program çıktısı 3: Hemşirelik bakımında kanıt temelli ve yenilikçi uygulamaları benimser ve bilimsel araştırmalara katılır.

Program çıktısı 4: Hemşirelik mesleği ve kişisel gelişiminin bir parçası ve gereği olarak yaşam boyu öğrenmeyi, yaratıcı ve eleştirel düşünmeyi benimser.

Program çıktısı 5: Hemşirelik uygulamalarında bilişim ve bakım teknolojilerini kullanır.

					Program çıktısı 6: Hemşirelik eğitim, yönetim, uygulama ve araştırmalarında etkili iletişim becerilerini kullanarak disiplin içi ve /veya disiplinler arası ekibe liderlik ve işbirliği yapar. Program çıktısı 7: En az bir yabancı dil kullanarak hemşirelik bakımını etkili bir şekilde planlar ve uluslararası sağlık literatürünü takip eder.			
Konu	Dersin Öğrenme Çıktısı	Hedef Beceri/Öğrenci Etkinliği	Program Çıktısı (PÇ)	Öğretim Yöntemi (Bilişsel, Duyuşsal, Psikomotor)	Değerlendirme Yöntemi ve Değerlendirme Aracı	Hasta Güvenliği (Hangi hedefse sayısı yazılmalı)	Sağlığın Sosyal Belirleyicileri (Hangi hedefse sayısı yazılmalı)	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (Hangi hedefse sayısı yazılmalı)
Genel Sağlık Sistemi-Sağlık politikaları ve hemşireliği ilgilendiren sağlık mevzuatı	2	Bilişsel: Sağlık politikaları, sağlık sistemi ve hemşirelikle ilgili yasal düzenlemeleri tartışır. Duyuşsal: Ulusal sağlık sistemi ve politikaları ile hemşireliği doğrudan ilgilendiren yasal ve etik düzenlemeleri izler.	1,2,3,5,6	Sunum Demonstrasyon Görsel Materyal	Çoktan Seçmeli Sınav	-	1, 2	3, 4, 8
Yönetim Kavram ve kuramları	1,2	Bilişsel: Yönetim biliminin temel ilke, kavram ve kuramlarını hemşirelik hizmetleri yönetimine uyarlar.	2,5,6	Sunum Demonstrasyon Görsel Materyal	Çoktan Seçmeli Sınav	-	1, 2	3, 4, 8
Yönetim Süreci ve Hemşirelik Hizmetleri Yönetimi	1,2	Bilişsel: Hemşirelik hizmetleri yönetiminin yapı ve işleyişini sağlık sistemi içinde tartışır.	1,6	Sunum Demonstrasyon Görsel Materyal	Çoktan Seçmeli Sınav	-	1, 2	3, 4, 8

İletişim	3	Psikomotor: Sağlık kurumlarında hemşire, yönetici hemşire, sağlık ekibi ve hasta arasındaki iletişimi raporlar. Psikomotor: Sağlık ve hemşirelik hizmetlerinde örgütsel iletişim yöntemlerini ve araçlarını kullanır.	4	Sunum Demonstrasyon Görsel Materyal	Çoktan Seçmeli Sınav	5	1, 2	3, 4, 8
Çatışma Yönetimi	3	Bilişsel: Çatışmaların çözümüne uygun stratejileri değerlendirir.	4	Sunum Demonstrasyon Görsel Materyal	Çoktan Seçmeli Sınav	-	1, 2	3, 4, 8
Değişimin Yönetimi	3,4	Bilişsel: Hemşirelik hizmetlerindeki gereksinim doğrultusunda değişim sürecini planlar.	2,6	Sunum Demonstrasyon Görsel Materyal	Çoktan Seçmeli Sınav	-	1, 2	3, 4, 8
Ekip Çalışması	3	Psikomotor: Takım üyeleri ile iş birliği ve uyum içinde çalışır.	4	Sunum Demonstrasyon Görsel Materyal	Çoktan Seçmeli Sınav	-	1, 2	3, 4, 8
Kalite yönetimi	1,2	Duyuşsal: Hemşirelik hizmetleri sunumunda kalite yönetimi ve hasta güvenliğine ilişkin rol ve sorumluluklarını benimser.	2,6	Sunum Demonstrasyon Görsel Materyal	Çoktan Seçmeli Sınav	1,2,3,4,5,6,7, 8,9,10,11,12,1 3,14,15,16, 17,18,19,20,21 ,22,23	1, 2	3, 4, 8

Sorun çözme ve Karar Verme	3	Psikomotor: Sorunların çözümünde bilimsel sorun çözme ve kanıta dayalı karar verme yaklaşımını kullanır.	1	Sunum Demonstrasyon Görsel Materyal	Çoktan Seçmeli Sınav	-	1, 2	3, 4, 8
Güç ve Hemşirelikte Liderlik	4	Bilişsel: Önderin/izleyenlerin özelliklerini ve davranışlarını değerlendirir. Duyuşsal: Hemşirelik hizmetlerinin yönetimine liderlik etmenin önemini fark eder.	3	Sunum Demonstrasyon Görsel Materyal	Çoktan Seçmeli Sınav	-	1, 2	3, 4, 8
İnsan Kaynakları Yönetimi-I *İnsan kaynakları yönetimi kavramları ve işlevleri *İş analizi ve iş tanımı *İnsan gücü planlama, *Personel bulma seçme ve yerleştirme	1,2	Bilişsel: Sağlık kurumları ve hemşirelik hizmetlerinde insan kaynakları yönetim sürecinin işleyişini tartışır. Bilişsel: İş arama ve bulma tekniklerini bilir.	7	Sunum Demonstrasyon Görsel Materyal	Çoktan Seçmeli Sınav	-	1, 2	3, 4, 8
İnsan Kaynakları Yönetimi-II *Bakım sunum sistemleri *Çalışma çizelgelerinin hazırlanması *Çalışma yaşamına ilişkin düzenlemeler *Personel yetiştirilmesi ve geliştirilmesi	1,2	Bilişsel: İşe alma görüşmesinde dikkat edilecekleri bilir. Bilişsel: Kariyer planlamasında yaşam boyu öğrenmeyi benimser.	6,7	Sunum Demonstrasyon Görsel Materyal	Çoktan Seçmeli Sınav	-	1, 2	3, 4, 8

*Kariyer geliştirme		Psikomotor: Birimin hemşirelik insan gücü gereksinimine uygun çalışma programını oluşturur.						
İnsan Kaynakları Yönetimi-III *Başarım değerlendirme *Disiplin ve denetleme *Güdüleme *Mesleki/Sendikal Örgütlenmeler	1,2	Bilişsel: Başarım değerlendirme sürecinin aşamalarını açıklar. Bilişsel: Güdüleme sağlamada kullanılabilen araçları tanımlar. Duyuşsal: Mesleki örgütlere katılma duyarlılığı kazanır.	6,7	Sunum Demonstrasyon Görsel Materyal	Çoktan Seçmeli Sınav	-	1, 2	3, 4, 8
Hasta ve Çalışan Güvenliği	2	Bilişsel: Hasta ve çalışan güvenliğini sağlamaya yönelik önlemleri açıklar.	1,2	Sunum Demonstrasyon Görsel Materyal	Çoktan Seçmeli Sınav	1,2,3,4,5,6,7, 8,9,10,11,12,13,15,19	1,2	3, 4, 8
Afet Yönetimi Risk ve Kriz Yönetimi	1,2	Bilişsel: Hemşirelerin sağlık ve güvenliği ile ilgili tehlike ve riskleri değerlendirir.	3,6	Sunum Demonstrasyon Görsel Materyal	Çoktan Seçmeli Sınav	-	1,2	3, 4, 8

5. DERS KAYNAK ve KANIT LİSTESİ

5.1. Ders Kaynak Listesi

1. Tatar Baykal Ü. ve Ercan Türkmen E. (Eds.) (2023). Hemşirelikte Yönetim. 2.Baskı, Akademi Basın ve Yayıncılık, İstanbul.
2. Koçel, T. (2018). İşletme Yöneticiliği. İstanbul, 17. Baskı, Beta Yayıncılık
3. Uyer, G., Kocaman, G. (2016). Hemşirelik Hizmetleri Yönetimi El Kitabı. İstanbul, Koç Üniversitesi Yayınları.
4. Ekici, D. (2016). Sağlık Hizmetinde Yönetimsel Sorunların Analizi, Sim Matbaacılık, Ankara.
5. Ekici, D. (2013). Sağlık Hizmetinde Toplam Kalite Yönetimi, Sim Matbaacılık, Ankara.
6. Ekici, D. (2017). Sağlık Bakım Hizmetinin Yönetimi, 2. Baskı, Sim Matbaacılık, Ankara.
7. Bahçecik, A.N., Öztürk, H. (Eds). (2017). Hemşirelikte Liderlik Roller ve Yönetim İşlevleri, Nobel Tıp Kitabevi.
8. Roussel, L.A., Thomas, P., Harris, J. (2018). Management and Leadership for Nurse Administrators. 7th Edition, Jones and Barlett Learning, Burlington.
9. Marquis, B.L., and Huston, C.J. (2017). Leadership Roles and Management Functions in Nursing: Theory and Application, Wolters Kluwer.
10. Weberg, D. Porter-O'Grady, T., Mangold, K., Malloch, K. (2018). Leadership in Nursing Practice, Jones & Bartlett Learning
11. Sullivan, E. (2017). Effective Leadership and Management in Nursing, 9th Edition, Pearson Pub.
12. Murray, E. (2017). Nursing Leadership and Management for Patient Safety and Quality Care. F.A. Davis Company.
13. Kumbasar, D.A. (2016). <i>Sağlık Politikaları</i> . İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, İstanbul.
14. Yıldırım, A. (2017). <i>Hemşirelik Hizmetleri Yönetimi</i> . İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, İstanbul.

5.2. Ders Konularına İlişkin Kanıt Listesi

- Kasapoğlu A. (2016). Türkiye’de Sağlık Hizmetlerinin Dönüşümü, *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 19(2):131-174
- Çelebi Çakıroğlu, O. Harmanlı Seren, A.K. (2016). Sağlıkta Dönüşüm Programı’nın Sağlık Sistemi ve Sağlık Çalışanları Üzerindeki Etkileri, *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 1(3): 37-43.
- Madenöğlu Kıvanç, M. (2015). Evrensel Sağlık Bildirgeleri ve Türkiye’de Sağlık Reformları, *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 2(3):162-166.
- <http://www.turkhemsirelerderneği.org.tr/files/tr/yasa-ve-yonetmelikler/yasa/1.3.6283.pdf>
- <http://www.turkhemsirelerderneği.org.tr/tr/yasa-ve-yonetmelikler/yonetmelikler/8-mart-2010-hemsirelik-yonetmeligi.aspx>
- <http://www.turkhemsirelerderneği.org.tr/tr/yasa-ve-yonetmelikler/yonetmelikler/19-nisan-2011-hemsirelik-yonetmeliginde-degisiklik-yapilmasina-dair-yonetmelik.aspx>
- <https://dosyasb.saglik.gov.tr/Eklenti/36134,siy2018trpdf.pdf?0>
- Şahin, A. (2004). Yönetim Kuramları ve Motivasyon İlişkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 11, 523-547.
- Kwame, A., & Petrucci, P. M. (2021). A literature-based study of patient-centered care and communication in nurse-patient interactions: barriers, facilitators, and the way forward. *BMC nursing*, 20(1), 1-10.
- Fowler, K. R., Robbins, L. K., & Lucero, A. (2021). Nurse manager communication and outcomes for nursing: An integrative review. *Journal of nursing management*, 29(6), 1486-1495.
- Ghezeljeh, T. N., Farahani, M. A., & Ladani, F. K. (2021). Factors affecting nursing error communication in intensive care units: A qualitative study. *Nursing Ethics*, 28(1), 131-144.

- James, S., McInnes, S., Halcomb, E., & Desborough, J. (2020). Lifestyle risk factor communication by nurses in general practice: Understanding the interactional elements. *Journal of Advanced Nursing*, 76(1), 234-242.
- Labrague, L. J., & McEnroe-Petitte, D. M. (2017). An integrative review on conflict management styles among nursing students: Implications for nurse education. *Nurse education today*, 59, 45-52.
- Abou Ramadan, A., & Eid, W. (2020). Toxic leadership: conflict management style and organizational commitment among intensive care nursing staff. *Evidence-Based Nursing Research*, 2(4), 46-59.
- Gökçe, E., Atıcı, M., & Arslan, S. (2021). Hemşireler ile hastalar arasındaki iletişim sorunları ve beklentiler: Nitel bir araştırma*. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 8(2), 171-180.
- Çal, A., Çavuşoğlu, F., & Avcı, İ. A. (2022). Hemşirelerin göçmen bireylere bakım verirken yaşadıkları sorunlar ve çözüme yönelik öneriler. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 15(2), 197-206.
- Arslan, S., Taylan, S., Gözüyeşil, E., Gül den Küçükakça, G., Akıl, Y., İnce, S. (2018). Hemşirelerin Çatışma ve Şiddete Yönelik Farkındalık Düzeylerinin Belirlenmesi, *Kastamonu Sağlık Akademisi*, 3 (1):1-20
- Atam, S., Dindar, Z., & Alan, H. (2020). Değişime dirençte yönetici hemşirenin rolü. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 7(2), 316-322.
- Avcı, E., & Başer, M. (2019). Klinik Karar Verme Sürecinde Hemşirelerin Liderlik Özellikleri. *ERÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 6(2), 1-5.
- Başaran, S., Duygulu, S. (2014). Hemşirelikte Güç Kavramının Analizi. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi* (2014) 62–73.
- Başol, E. (2018). Hasta ile sağlık çalışanları (doktor ve hemşire) arasındaki iletişim sorunları ve çözüm önerileri. *International Anatolia Academic Online Journal Social Sciences Journal*, 4(1), 76-93.
- Cengiz, G., & İntepeler, Ş. S. (2021). Hasta Güvenliği İletişim Aracına Uygun Nöbet Teslim Sürecinin Geliştirilmesi ve Değerlendirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 14(4), 404-412.
- Çelebi Çakıroğlu, O., Harmanlı Seren, A.K. (2019). Hemşirelerin değişime yönelik tutumları ve beş faktör kişilik özellikleri arasındaki ilişki. *J Psychiatric Nur*, 10(3):211-217.
- Çelik, A., & Karaca, A. (2017). Hemşirelerde ekip çalışması ve motivasyon arasındaki ilişkinin ve etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 14(4), 254-263.
- Çınar, F., Toker, F. (2018). Ameliyathane Hemşirelerinin Değişime Açıklığa İlişkin Değerlendirmeleri, *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 1(5):19-26.
- Dinçel, Y. M. (2019). Çalışma Ortamlarında Hekim-Hemşire Arasındaki Çatışma Nedenleri ve Çatışmaların Yönetimi. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 6(3), 256-265.
- Dirik, H.F., Seren İntepeler, Ş. (2019). Geçmişten Günümüze Otantik Liderlik ve Sağlık Alanına Yansımaları. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 6(2):164-170
- Gökçe, E., Atıcı, M., & Arslan, S. (2021). Hemşireler ile hastalar arasındaki iletişim sorunları ve beklentiler: Nitel bir araştırma*. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 8(2), 171-180.
- Kavuran, E., Eda, A. Y., Emrah, A. Y., & Aksoy, M. (2021). Hemşirelerin Ekip Çalışması ve İş Doyumlarının Belirlenmesi. *Turkish Journal of Science and Health*, 2(1), 45-56.
- Özkol Kılıç, K. Öztürk, H. (2019). Hemşirelikte Otantik Liderlik, *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 1(6):55-63.
- Tuna, R., & Dalli, B. (2018). Hemşirelerin Nöbet Devir Teslim Etkinliği ve İlişkili Değişkenler. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (4), 432-437.
- Ünalı Baydın, N., Topçu, İ., Tiryaki Şen, H., Ateş, N., Erdem, B., Yıldırım, A. (2017). Kamu hastanelerinde çalışan yönetici hemşirelerin liderlik davranışları üzerine bir araştırma. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 4(3):89-97.
- Yerköy, A., & Figen, O. (2020). COVID-19 Pandemisinde gizli kahramanlar: Hemşire liderler. *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi*, 6(3), 625-638.
- Yılmaz, H., Kantek, F. (2016), Türkiye'deki Yönetici Hemşirelerin Liderlik Tarzları: Literatür İnceleme. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 3(2):110-117.
- Akbolat, M., Işık, O., Yılmaz, A. (2012). Dönüşümcü Liderlik Davranışının Motivasyon ve Duygusal Bağlılığa Etkisi, *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 6:35-50.
- Atman, Ü. (2011). Hasta Bakım Hizmetlerinin Kalitesinin Geliştirilmesinde Kanıta Dayalı Uygulamanın Rolü, III. Uluslararası Sağlıkta Performans ve Kalite Kongresi Bildiri Kitabı, Ankara, Azim Matbaacılık, 149-156.
- Celebi Cakiroglu, O., & Tuncer Unver, G. (2023). Toxic leadership, mental well-being and work engagement among nurses: a scale adaptation study and structural equation model approach. *Journal of Health Organization and Management*.

- Fedai, T., Çetin, M., Teke, A. (2010). Tedavi Sürecindeki Gereksiz Değişkenlerin Pareto Analizi ile Değerlendirilmesi, Sağlık Bilimleri Dergisi, 3(19): 184-190.
- Harward Business Review, Yöneticinin Elkitabı. (2022).Harward Business Review Press.
- Maxwell, J.,C. (2015). 360 Derece Lider. Beyaz Yayınları, İstanbul.
- SB Sağlıkta Kalite Standartları Rehberi -Hastane (2016)
- Labrague, L. J., Nwafor, C. E., & Tsaras, K. (2020). Influence of toxic and transformational leadership practices on nurses' job satisfaction, job stress, absenteeism and turnover intention: A cross-sectional study. Journal of Nursing Management, 28(5), 1104-1113.
- Labrague, L. J., Al Sabei, S., Al Rawajfah, O., Burney, I. A., & Abu AlRub, R. (2023). Factors associated with millennial nurses' intention to pursue formal leadership roles: a cross-sectional study. Leadership in Health Services.
- Acar, M. D., & Bulut, E. (2021). Yenidoğan yoğun bakım hemşirelerinin motivasyonları üzerine niteliksel bir araştırma. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 8(2), 223-230.
- Akbolat, M., Işık, O., Yılmaz, A. (2012). Dönüşümcü Liderlik Davranışının Motivasyon ve Duygusal Bağlılığa Etkisi, Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 6:35-50.
- Cabar, H. , Serinkan C.(2010). Sağlık Çalışanlarının GÜdülenmesi ile İlgili Etmenler: Devlet Hastanesi çalışanlarına Yönelik Bir uygulama, Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 2:57-64.
- Dost, A. (2016). Hemşirelik Hizmetleri Yönetiminde Performans Değerlemenin Önemi. Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(2): 228-238.
- Ersoy, E. O., Abdülkerim, Ş., Öz, A., Aslan, G., Kavak, P. B., Fakılı, D., & Topeli, A. (2017). Yoğun Bakım Ünitelerinde Hemşire İş Yükünün Değerlendirilmesi. Turkish Journal of Medical & Surgical Intensive Care Medicine/Dahili ve Cerrahi Bilimler Yoğun Bakım Dergisi, 8(1).
- Kahraman, G., Ekim, R., Harmancı Seren, A.K. (2019). Özel Bir Hastanede Çalışan Hemşirelerin Klinik Basamaklandırma Modelinden Memnuniyet Durumları. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Dergisi, 1(1): 47-52.
- Kahraman, G., Engin, E. , Dülgerler, Ş. Öztürk, E. (2011). Yoğun Bakım Hemşirelerinin İş Doyumunu Etkileyen Faktörler, Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 4:12-18.
- Karatuzla, M. (2020). Türkiye’de kariyer planlama ve geliştirmeye dayalı hemşirelik araştırmalarının incelenmesi. Sağlık Hizmetleri ve Eğitimi Dergisi, 4(1), 8-13.
- Korkmaz, Z., Derince, D., Başdaş, Ö., Bayat, M., & Erdem, E. (2020). Yenidoğan yoğun bakım ünitesinde bakımın sürekliliği uygulamasına ilişkin hemşirelerin görüşleri: Nitel bir çalışma. Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi, 3(3), 211-217.
- Özçelik, H., Fadıloğlu, Ç., Karabulut, B., Uyar, M., Elbi, H., Eyigör, S., & Kuzeyli Yıldırım, Y. (2014). Kanser hastasının palyatif bakımında vaka yönetimine dayalı multidisipliner bakım protokolü. Ağrı Dergisi, 26(2), 47-56.
- Özkan, Ş., & Uydacı, M. (2020). Kamu Hastanelerinde İş Yüküne Dayalı Hemşire İşgücü Gereksiniminin Belirlenmesi. Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi, 7(3), 339-352.
- Sevinç, E, Sabuncu, N. (2018). Kariyer Planlama ve Geliştirme Uygulamalarına İlişkin Bir Özel Hastanede Çalışan Hemşirelerin Görüşleri. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi , (6) , 585-606.
- Şahin, N., Arslan Özkan, H., Can Gürkan, Ö., Yıldız, H., Çingi, M., & Ekşi, Z. (2018). Ülkemizde Kadın Sağlığı Hemşireliği Alanında Çalışan Akademik İnsan Gücünün İncelenmesi. Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi, 1(1), 15-16.
- Ten Hoeve Y, Drent G, Kastermans M. Factors related to motivation, organisational climate and work engagement within the practice environment of nurse practitioners in the Netherlands. J Clin Nurs. 2024 Feb;33(2):543-558. doi: 10.1111/jocn.16914. Epub 2023 Oct 20. PMID: 37864377.
- Yeşilyurt, T., Şahin, S. K., Demir, S. A., Yalazı, R. Ö., & Vaizoğlu, D. (2023). COVID-19 Küresel Salgınında Hemşirelik Öğrencilerinin Mesleğe İlişkin Görüşleri ve Mesleki GÜdülenme Düzeyleri. Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi, 10(1).
- Yılmaz, A. A., Palaz, S. C., Yiğit, Ü., Şendur, E. G., Bulut, M., & İlçe, A. Hemşirelik Öğrencilerinin Kariyer Planlamaya İlişkin Gereksinimleri. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Dergisi, 5(2), 83-92.